

REPUBLIKA
SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA
OKOLJE IN PROSTOR

MINISTRSTVO ZA
INFRASTRUKTURO

Številka: 35009-2/2019-2550-142
Datum: 24. 2. 2022

Številka: 360-129/2019/37
Datum: 24. 2. 2022

Zadeva: Državni prostorski načrt za daljnovod 2 × 110 kV Murska Sobota–
Mačkovci, od SM 16 do SM 21

Zveza: Stališča do pripomb in predlogov podanih v času javne razgrnitve, ki je
potekala v času od 11. oktobra 2021 do 12. novembra 2021

Gradivo, ki je bilo javno razgrnjeno v času javne razgrnitve:

- Študija variant s predlogom najustreznejše variante za državni prostorski načrt za daljnovod 2 × 110 kV Murska Sobota–Mačkovci, od SM 16 do SM 21 (ZEU d. o. o., Murska Sobota, št. naloge DPN 19/19, avgust 2021);
- Okoljsko poročilo za daljnovod 2 × 110 kV Murska Sobota–Mačkovci, od SM 16 do SM 21 (Vodnogospodarski biro Maribor d. o. o. in Lučka, okoljske in prostorske študije, Vanja Šendlinger s. p., št. 4043/20, maj 2021);
- strokovne podlage, na katerih temeljijo rešitve študije variant:
  - Državni prostorski načrt za daljnovod 2 × 110 kV Murska Sobota–Mačkovci od SM 16 do SM 21, ANALIZA SMERNIC, št. naloge DPN 19/19, ZEU, d. o. o., Murska Sobota, marec 2020, dopolnitve avgust 2021,
  - Državni prostorski načrt za daljnovod 2 × 110 kV Murska Sobota–Mačkovci od SM 16 do SM 21, **Razvojno-urbanistični elaborat** (prostorski vidik), Faza študija variant, št. naloge SP 2/21, ZEU, d. o. o., Murska Sobota, maj 2021,
  - DV 2 × 110 kV Murska Sobota – Mačkovci, Preureditev od SM16 do SM21, **Idejne rešitve za Študijo variant**, Načrt s področja elektrotehnike, Tehnični opis, št. načrta D74901-1E/02, IBE, d. d., svetovanje, projektiranje in inženiring Ljubljana, junij 2021
  - DV 2 × 110 kV Murska Sobota – Mačkovci, Preureditev od SM16 do SM21, **Idejne rešitve za Študijo variant**, Načrt s področja elektrotehnike, **Vrednotenje variant po funkcionalno-tehničnem vidiku**, št. načrta D74901-1E/02, IBE, d. d., svetovanje, projektiranje in inženiring Ljubljana, junij 2021,
  - DV 2 × 110 kV Murska Sobota – Mačkovci, Preureditev od SM16 do SM21, **Ekonomski elaborat za Študijo variant**, št. elaborata D74901-1K/01, IBE, d. d., svetovanje, projektiranje in inženiring Ljubljana, junij 2021,
  - strokovne podlage za Okoljsko poročilo za daljnovod 2 × 110 kV Murska Sobota – Mačkovci od SM 16 do SM 21, Faza študija variant, št. 4043/20, Vodnogospodarski biro Maribor, d. o. o. in Lučka, okoljske in prostorske študije, Vanja Šendlinger s. p., maj 2021:
    - Kartiranje habitatnih tipov na delu trase daljnovoda DV 2 × 110 kV Murska Sobota – Mačkovci od SM16 do SM21, Zaključno poročilo, Lutra, Inštitut za ohranjanje naravne dediščine, Ljubljana, november 2020,
    - Strokovna podlaga za potrebe DPN za DV 2 × 110 kV Murska Sobota–Mačkovci med SM16 in SM21, Elektromagnetno sevanje in hrup, VENO 4361, Elektroinštitut Milan Vidmar, Ljubljana, april 2021,
    - Analiza posegov na kmetijska zemljišča za Državni prostorski načrt za daljnovod 2 × 110 kV Murska Sobota–Mačkovci od SM 16 do SM 21, Lučka, okoljske in prostorske študije, Vanja Šendlinger s. p., marec 2021,
    - Hidrološko hidravlična študija ter izdelava kart poplavne nevarnosti s predlogom omilitvenih ukrepov za območje DV 2 x110 kV Murska Sobota-Mačkovci od SM16 do SM21, št. elaborata 4031/20, Vodnogospodarski biro Maribor, d. o. o., januar 2021, dopolnitve april 2021
- povzetek za javnost.

VSEBINA:

1. UVOD	3
2. DOSEDANJI POSTOPEK PRIPRAVE DPN	2
3. PRIPOMBE IN PREDLOGI JAVNOSTI NA ŠV IN OP	3
3.1. PRIPOMBA 1 - ZVEZA EKOLOŠKIH GIBANJ SLOVENIJE	3
3.2. PRIPOMBA 2	13

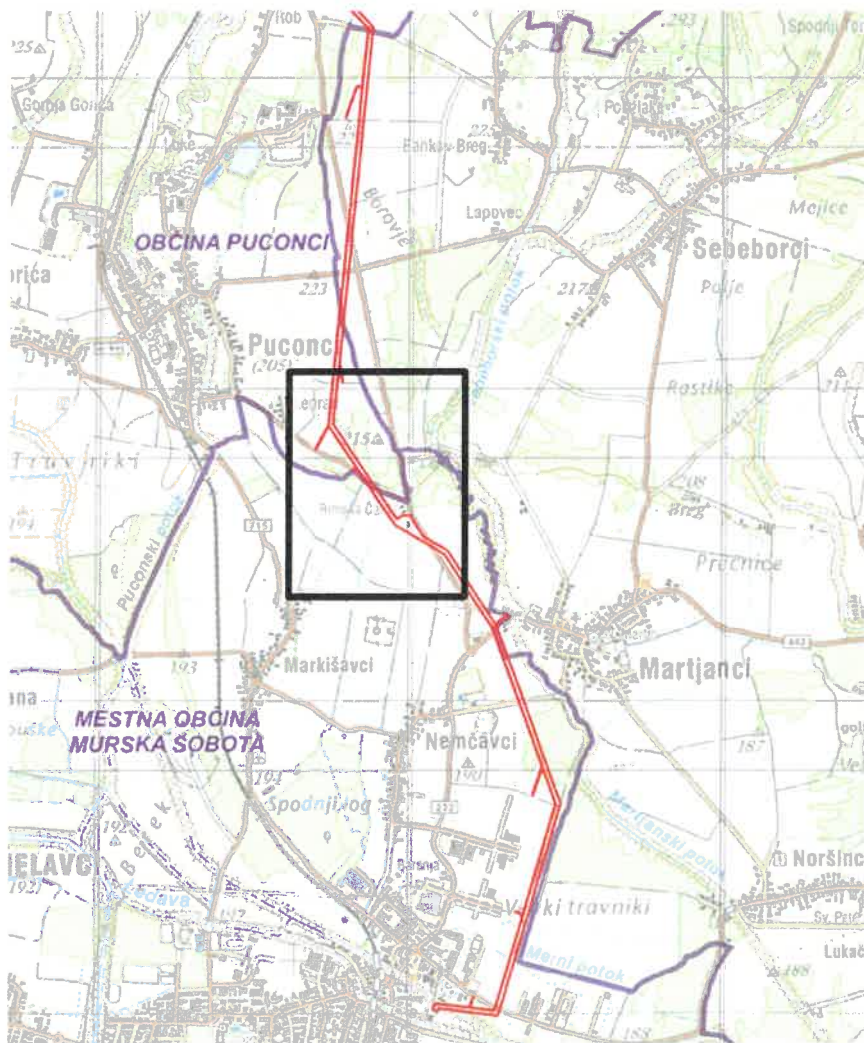
1. Uvod

Državni prostorski načrt se pripravlja za **del daljnovoda 2 × 110 kV Murska Sobota–Mačkovci in sicer od stojnega mesta (v nadaljnjem besedilu: SM) 16 do SM 21**.

Osnovni cilj načrtovane prostorske ureditve je poiskati novo traso za daljnovod med SM 16 in SM 21, kjer je bila s Sodbo Upravnega sodišča odpravljena Odločba Upravne enote Murska Sobota za služnost v javno korist na parc. št. 1099/3 k. o. Puconci.

Z Državnim prostorskim načrtom za daljnovod 2 × 110 kV Murska Sobota–Mačkovci od SM 16 do SM 21 (v nadaljnjem besedilu: DPN) bo zagotovljena umestitev daljnovoda v prostor, ki se na omenjenem odseku na novo načrtuje zaradi odmika od zemljišča s parc. št. 1099/3 k. o. Puconci, na katerem je objekt Puconci 251, v katerem se nahaja specialistična zdravstvena dejavnost, in je od predlagane variante 3 oddaljen cca. 165 m.

Območje prostorske ureditve se nahaja na območju Mestne občine Murska Sobota in Občine Puconci.

Slika 1: Prikaz načrtovane prostorske ureditve v širšem območju.

V tem gradivu so predstavljena stališča do pripomb in predlogov, ki so bili podani v času javne razgrnitve Študije variant s predlogom najustreznejše variante in Okoljskega poročila za DPN.

2. Dosedanji postopek priprave DPN

Postopek priprave DPN se je pričel na podlagi določil ZUreP-2 s pripravo pobude, ki jo je z dopisom št. 360-129/2019/12 dne 17. 10. 2019 podalo Ministrstvo za infrastrukturo, Direktorat za energijo (v nadaljnjem besedilu: pobudnik) na Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za prostor, graditev in stanovanja (v nadaljnjem besedilu: pripravljavec).

Pobuda je bila med 15. 11. 2019 in 16. 12. 2019 javno objavljena na spletnem portalu pripravljavca (<https://www.gov.si/teme/drzavni-prostorski-nacrti/>). Dne 3. 12. 2019 je bil v veliki sejni dvorani Mestne občine Murska Sobota organiziran posvet z namenom podrobnejše seznanitve javnosti. Posveta so se poleg predstavnikov pobudnika, pripravljavca, investitorja, izdelovalca in obeh občin, udeležili tudi predstavniki zainteresirane javnosti. Javnost je bila o javni objavi pobude obveščena z javnim naznanilom. V času javne objave pobude je javnost imela možnost vpogleda v objavljeno gradivo in dajanja predlogov ter pripomb na to gradivo.

Študija variant s predlogom najustreznejše variante (v nadaljnjem besedilu: ŠV) je bila skupaj z Okoljskim poročilom za daljnovod 2 x 110 kV Murska Sobota–Mačkovci od SM 16 do SM 21 (v nadaljnjem besedilu: OP) in vsemi izdelanimi strokovnimi podlagami, javno razgrnjena v času od 11. 10. 2021 do 12. 11. 2021 v prostorih pripravljavca, v prostorskih Mestne občine Murska Sobota in Občine Puconci. Razgrnjeno gradivo je bilo v času javne razgrnitve dostopno tudi v digitalni obliki na spletnem portalu GOV.SI na povezavi <https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-okolje-in-prostor/javne-objave-ministrstva-za-okolje-in-prostor/>. Javnost je bila o javni razgrnitvi ŠV in OP obveščena z javnim naznanilom. V času javne razgrnitve sta bili 9. 11. 2021 v obeh občinah, po katerih poteka predlagana prostorska ureditev, organizirani javni obravnavi, in sicer v veliki sejni dvorani Mestne občine Murska Sobota in v sejni sobi Občine Puconci. Javnih obravnav so se poleg predstavnikov pobudnika, pripravljavca, investitorja, izdelovalca in predstavnikov obeh občin, udeležili tudi predstavniki zainteresirane javnosti. Javnost je imela v času javne razgrnitve možnost dajati pripombe in predloge na razgrnjeno gradivo in sicer pisno na mestih javne razgrnitve, na obrazcu za pripombe, po pošti ali elektronski pošti na naslov pripravljavca. Obrazec za pripombe in predloge javnosti je bil dostopen na mestih javne razgrnitve in na spletnem portalu GOV.SI.

3. Pripombe in predlogi javnosti na ŠV in OP

V času javne razgrnitve ŠV in OP so bile podane naslednje pripombe oz. predlogi javnosti na razgrnjeno gradivo:

3.1. PRIPOMBA 1 - Zveza ekoloških gibanj Slovenije

Pripombe in predlogi (del citiranega besedila iz podane pripombe, do katerega je bilo zavzeto stališče):	Stališče k pripombam:
PREDLAGAMO IN ZAHTEVAMO: da se trasa DV 2 x 110 kV kabli na odseku SM 16 do SM 21, oz. se kabli raje posamezni odseki v bližini urbanih naselij (np. Puconci, Šavlov Rob-Vaneča) in na področju prečkanja naravne in zaščitene naravne vrednote državnega pomena. V kolikor ne bo kabliranja (upoštevamo le mednarodne strokovne argumente), se lahko trasa DV premakne na novo lokacijo -VARIANTA 3.	Stališče št. 1: Pripombe glede kabliranja se ne upoštevajo, saj na območju DPN ni strnjenih urbanih naselij. Najbližje strnjeno naselje je naselje Puconci, ki je od predlagane variante 3 oddaljeno cca. 260 m (oddaljenost merjena od stanovanjskega objekta Puconci 250). Objekt Puconci 251, kjer se nahaja specialistična zdravstvena dejavnost, od katere se odmika obstoječi daljnovod, je od predlagane variante 3 oddaljen cca. 165 m. <i>Prav tako na območju DPN ni naravnih ali zaščitene vrednot državnega pomena, ki bi jih predlagana prostorska ureditev prečkala oz. kakor koli vplivala nanje. Slednje je bilo ugotovljeno že v postopku pridobivanja smernic na pobudo DPN in je razvidno tudi iz odločbe Ministrstva za okolje in prostor, iz katere izhaja, da je za DPN treba izvesti celovito</i>

Pripombe in predlogi (del citiranega besedila iz podane pripombe, do katerega je bilo zavzeto stališče):

Stališče k pripombam:

presojo vplivov na okolje, presoje sprejemljivosti na varovana območja narave v postopku celovite presoje vplivov na okolje pa ni treba izvesti.

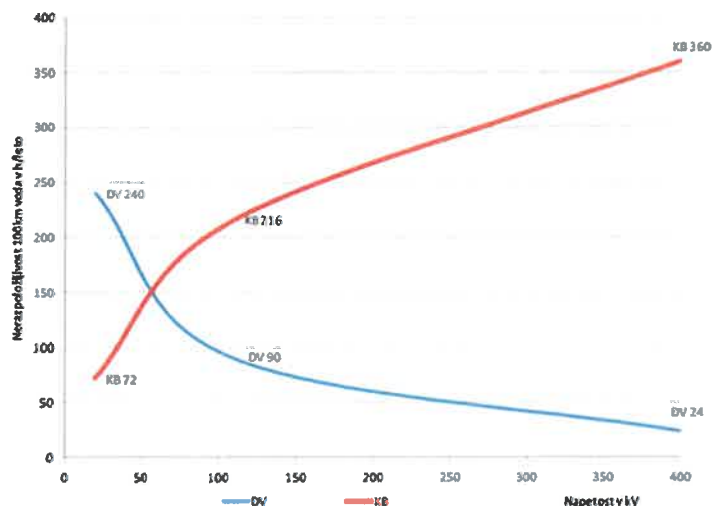
Možnost kabliranja daljnovoda na odseku med SM 16 in SM 21 je bila analizirana že v fazi priprave pobude DPN, v dokumentu Državni prostorski načrt za daljnovod 2 x 110 kV Murska Sobota–Mačkovci od SM 16 do SM 21, POBUDA, št. naloge DPN 19/19, ZEU, d. o. o., Murska Sobota, oktober 2019, kjer je na 19 in 20 strani navedeno:

»3.2. MOŽNOST KABLIRANJA DALJNOVODA

Preučena je bila tudi možnost kabliranja daljnovoda, ki pa se v obravnavnem primeru ni izkazala kot ustrezna nadomestna tehnična rešitev. Pri tej možnosti bi bilo potrebno poleg pokablitve izvesti še dva dodatna zatezna stebra za prehod iz daljnovoda v kablovod. Vsak prehod iz daljnovoda v kablovod in obratno predstavlja vnos dodatnih šibkih točk v omrežju in lahko vpliva na zanesljivost obratovanja, ki je zelo pomemben vidik že pri srednje napetostnem omrežju, neprimerno večji pa na primarni elektrodistribucijski hrbtenični povezavi, ki jo predstavlja visokonapetostno 110 kV omrežje. Kabliranje oziroma podzemna izvedba daljnovoda je tehnična rešitev, pri kateri gre za drugačne tehnične kriterije, ki lahko močno vplivajo na zanesljivost, razpoložljivost in življenjsko dobo daljnovoda, poleg tega pa je dražja od nadzemne izvedbe.

Zanesljivosti nadzemnih in kabljskih vodov

Zanesljivost daljnovodov se z višanjem napetostnega nivoja izboljšuje, saj se izboljšuje njihova odpornost na vremenske vplive, medtem ko se zanesljivost kablovodov z višanjem napetostnega nivoja poslabšuje. Tako je zanesljivost 20 kV kablovodov bistveno boljša v primerjavi z daljnovodi istega napetostnega nivoja, medtem ko se zanesljivost na 110 kV, 220 kV oziroma 400 kV bistveno poslabša, kar ima za posledico zahtevnejša in dolgotrajnejša popravila.

Slika 12: Primerjava zanesljivosti DV in kV v odvisnosti od napetosti.

Pripombe in predlogi (del citiranega besedila iz podane pripombe, do katerega je bilo zavzeto stališče):	Stališče k pripombam:
	<p>Življenjska doba daljnovodov in kablovodov Življenjska doba daljnovoda je ocenjena na približno 80 let. Po preteku polovice življenjske dobe je večinoma treba zamenjati vrvi, izolatorje, prebarvati stebre in opraviti nekaj investicijsko-vzdrževalnih del, kar je razmeroma preprosto in hitro.</p> <p>Življenjska doba kablov XLPE (z izolacijo iz omreženega polietilena) je ocenjena na približno 40 let in je določena z dolgotrajno prebojno trdnostjo izolacije XLPE. S staranjem izolacije XLPE zaradi električnih in termičnih obremenitev se zanesljivost obratovanja kablovoda zmanjšuje, zato je po preteku življenjske dobe nujna zamenjava kabla. To pomeni, da je v življenjski dobi prostozračnega omrežja nujno treba kabelsko omrežje vsaj enkrat nadomestiti z novim, na novi trasi.</p> <p>Čas odprave okvare Sanacija poškodb pri daljnovodih je preprosta in hitra, pri kablovodih pa po dosedanjih izkušnjah zelo zahtevna in dolgotrajna. Čas, potreben za popravilo pri daljnovodih je od 12 do 48 ur, pri kablovodih pa je bistveno daljši in lahko znaša tudi do nekaj tednov ali celo nekaj mesecev. Razlog za veliko daljše čase odprave napak pri kablovodih je predvsem dejstvo, da popravilo poteka v več fazah. Pri tem je postopek lociranja okvare precej zahtevnejši in dolgotrajnejši, potrebnih je več različnih komponent in dodatnih del (izkop v več stopnjah, namestitve zaščitnih šotorov), material za izvedbo ni na voljo v prosti prodaji, dela pa lahko izvajajo le posebej za to usposobljene ekipe.«.</p> <p>Glede na vse izdelane strokovne podlage, ki vsebujejo različne vidike vrednotenja predlagane prostorske ureditve je v predmetni ŠV, kot najustreznejša varianta daljnovoda med SM 16 in SM 21, predlagana varianta 3, katero v primeru nadzemne izvedbe predlaga tudi ZEG.</p>
<p>Zahtevamo, da se v dokumentaciji in Poročilu o vplivih na okolje DV 2 x 110 kV Murska Sobota–Mačkovci, ki ga je izdelal ZEU d.o.o., Murska Sobota pripravi nova novela Poročila o vplivih na okolje, kjer bo že vključeno PREVIDNOSTNO NAČELO.</p>	<p>Stališče št. 2: Pripombe se ne upošteva, saj bo Poročilo o vplivih na okolje DV 2 x 110 kV Murska Sobota–Mačkovci, v kolikor bo to v postopku zahtevano, izdelano v fazi pridobitve gradbenega dovoljenja.</p>
<p>Za ZEG, okoljsko NVO bi bila najboljša dolgoročna okoljska rešitev: KABLIRANJE NA VSEJ TRASI DV 2 x 110 kV MURSKA SOBOTA–MAČKOVCI.</p> <p>S tem bi rešili tri ključne okoljske probleme znotraj NIMBY-NIMET efekta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.) Lepši izgled pokrajine KP Goričko + Nature 3000 za razvoj mehkega turizma 2.) Ni posledic snegolomov in žledolomov na trasi DV 	<p>Stališče št. 3: Pripombe se ne upošteva. Kot je bilo že navedeno, gre pri predmetnem DPN za novo umestitev dela že obstoječega daljnovoda v prostor med SM 16 in SM 21 in ne za načrtovanje novega daljnovoda v prostor na celotni trasi od Murske Sobote do Mačkovcev. Za gradnjo daljnovoda 2 x 110 kV Murska Sobota–Mačkovci v nadzemnem delu od RTP Murska Sobota do SM 16 in od SM 21 do SM 63, ter v podzemnem delu od SM 63 do RTP Mačkovci je bilo izdano delno gradbeno dovoljenje, ki je 25. 5. 2015 postalo dokončno in 24. 6. 2015 pravnomočno. Predmet umestitve v prostor je tako samo območje daljnovoda 2 x 110 kV Murska Sobota–Mačkovci med SM 16 in SM 21. Na obravnavanem odseku med SM 16 in SM 21 ni strnjenih urbanih naselij.</p>

<p>Pripombe in predlogi (del citiranega besedila iz podane pripombe, do katerega je bilo zavzeto stališče):</p>	<p>Stališče k pripombam:</p>
<p>3.) Ni posledic EMS sevanja na bližje stanovanjske objekte / 1. cona varovanja: šole, bolnice, stanovanjski objekti, športna igrišča...).</p>	<p><i>Umeščanje daljnovoda se načrtuje zaradi odmika od zemljišča s parc. št. 1099/3 k. o. Puconci, na katerem je objekt Puconci 251, v katerem se nahaja specialistična zdravstvena dejavnost, in je od predlagane variante 3 oddaljen cca. 165 m.</i></p> <p><i>Izbrana varianta 3 je najbolj ugodna glede na oceno kazalca števila stavb s I. stopnjo varstva pred EMS v varovalnem pasu in površine I. območij varstva pred EMS v varovalnem pasu. Izbrana varianta trase daljnovoda nikjer ne poteka nad stavbnimi objekti I. stopnje varstva pred sevanjem (hiše, vrtci, šole, bolnišnice) in v najmanjši meri križa potencialna I. območja varstva pred EMS.</i></p> <p><i>Razlog, zakaj kabliranje daljnovoda ni obravnavano kot izvedljiva varianta, pa je naveden že v stališču št. 1.</i></p>
<p>1. OPREDELITEV INTERESA STRANSKEGA UDELEŽENCA DO GRADNJE DV:</p> <p>ZEG, kot nevladna okoljska organizacija aktivno deluje na področju neionizirnih sevanj že od davnega leta 1992 (ustanovitve društva SEG/pozneje zveze ZEG). Smo edina okoljska NVO, ki stalno in redno spremlja dogajanja na področju neionizirnih sevanj v Sloveniji. Prisotni smo pri reševanju številnih problemov elektromagnetnih sevanj na področju daljnovodov, baznih antenskih postaj, RTV oddajnikov, GSM, Wi-Fi, 5G...</p> <p>- ZEG se je udeležila v zadnjih 25 letih udeležila vsaj stotih obiskov na terenu in razgovorov o problemih neionizirnih sevanj (EMS) z občani na trasi 2x110,220,400 kV in tam podala svoja mnenja, pripombe in predloge občanom, predstavnikom občin, MOP in elektrogospodarstva.</p> <p>- na ZEG sta se s pripombami na to predloženo traso DV obrnila dva občana,</p> <p>- ZEG je bila edina aktivna udeleženka iz vrst NVO, stalno prisotna zadnjih 25 let na javnih razpravah na področju EMS po Sloveniji,</p> <p>- ZEG je v 29 letih delovanja strokovno pomagala in svetovala cca 1000 občanom na terenu, organizirala sestanke CI, in obiskala vsaj 250 lokacij kritičnih DV, BAT,</p> <p>- aktivno sodelovali v javnih razpravah pri pripravi dokumentacije tras 2x400 kV Pince- Gorišnica, Beričevo- Krško,</p>	<p>Stališče št. 4:</p> <p>Podano je pojasnilo.</p> <p><i>Občana, ki sta se obrnila na ZEG, v času javne razgrnitve nista podala pripombe oz. predloga na razgrnjeno gradivo ŠV in OP. Prav tako nista bila prisotna na javnih obravnavah, da bi izrazila svoje stališče. Njune pripombe pa ni podal niti ZEG.</i></p>

Pripombe in predlogi (del citiranega besedila iz podane pripombe, do katerega je bilo zavzeto stališče):	Stališče k pripobam:
<p>Beričevo-Divača in vrste tras DV 2x 110 in 2x220 kV (območja Dolenjske, Bele krajne, Pomurja, Celja itd),</p> <p>- zastopamo interese pri postavitvi trase (kabliranje) DV krajane KS Renče pri Novi Gorici,</p> <p>- v času od leta 1992 do 2021 je ZEG organiziral 72 sestankov, okroglih miz, predavanj (predavatelji iz Francije, Nemčije, Hrvaške, Švice, Srbije...) in razgovorov na temo gradnje objektov EMS, organizirali smo tri mednarodne posvete na temo škodljivosti EMS (Šmarješke Toplice, Beograd, Moravske Toplice – na voljo zborniki posveta),</p> <p>- ZEG je kot edina NVO stalno prisotna (20 let) na sejah Odbora za infrastrukturo in okolje pri DZ RS na temo EMS, DS RS, resornih ministrstvih...</p> <p>- Strokovno sodelujemo pri reševanju NIMBY, NIMET problemov: IMV, ELES, Elektro Maribor, Elektro Celje, NIJZ...</p> <p>- ZEG je na temo EMS podal pristojnim inštitucijam, Vladi RS, DZ RS, DS RS v zadnjih 20 letih številne strokovne predloge, pripombe in zahteve glede posledic sevanja DV, BAT, GSM, Wi-Fi, 5G , skupaj s CI Vižmarje Brod pa predlog novele Uredbe o EMS,</p> <p>- izdali smo knjigo-priročnik na temo Električni smog (prevod švicarskega priročnika),</p> <p>- prizadevamo se za pripravo in spremembo zastarele novele Uredbe o EMS iz leta 1996</p>	
<p>2. SPLOŠNE PRIPOMBE IN MNENJA NA PREDLOŽENO DOKUMENTACIJO</p> <p>Zveza ekoloških gibanj Slovenije-ZEG, kot okoljska NVO si že 25 let stalno prizadeva za novo zakonodajo (Uredbe o EMS) na področju EMS. ZEG se podaja v javni postopek iskanja najboljših variant na obstoječi trasi DV Murska Sobota–Mačkovci. Za</p>	<p>Stališče št. 5: <i>Pripombe se ne upoštevata. Pri načrtovanju umeščanja daljnovoda v prostor je bila upoštevana veljavna zakonodaja Republike Slovenije. Mednarodno uveljavljeno tolmačenje za uporabo previdnostnega načela je, da je to priporočilo, ki se uporablja prostovoljno in neobvezno povsod v največji možni meri, odvisno od prostorskih in tehničnih možnosti, pri tem pa se stroški ne smejo nesorazmerno in nerazumno povečevati. To je bilo pri načrtovanju predmetnega daljnovoda upoštevano, saj je pri razporeditvi faznih vodnikov, kot tehnični ukrep,</i></p>

Pripombe in predlogi (del citiranega besedila iz podane pripombe, do katerega je bilo zavzeto stališče):	Stališče k pripombam:
<p>ta DV zahtevamo uveljavitev načela previdnosti; to je umeščanja visokonapetostnih daljnovodov kot nizkofrekvenčnih virov EMS.</p> <p>Te pripombe smo kot stranski udeleženec že uveljavljali pri pripravi NPVO in NEPN, kot pripombe na Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije, področje Elektomagnetnih sevanj.</p> <p>Zahteve ZEG (skladne in strokovno usklajene z pripombami Nacionalnega inštituta za javno zdravje – NIJZ) niso bile bistveno upoštewane v zadnji dopolnjeni verziji NEPN (30.12.2019). Dopolnjen osnutek NEPN je enostransko zavajajoč (glede tolmačenja rabe gostote magnetnega polja manj kot 0,3 μT- 0,4 mikro Tesla) in ta še vedno sledi zastareli in neustavni Uredbi o EMS iz leta 1996.</p> <p>Ključna zahteva ZEG je uveljavitev načela previdnosti pri umeščanju visokonapetostnih daljnovodov kot virov EMS tako, da se pri umeščanju poiščejo in prednostno upoštevajo prostorske in tehnične variante, ki imajo najmanjši vpliv na čim večje število ljudi, predvsem otrok.</p> <p>Pri umeščanju v prostor, gradnji in obratovanju objektov in naprav je treba preveriti potencialen vpliv elektromagnetnega sevanja na območja stanovanj, vzgojnovarstvenih ustanov (vrtci, šole...), zdravstvene ustanove (bolnišnice, zdravstveni domovi, zdravstvene postaje, zdravilišča, varstveni zavodi...) in morebitne druge stavbe z varovanimi prostori, kjer se daljši čas zadržujejo ranljivejše skupine prebivalstva (otroci, bolniki, starejši).</p> <p>Umeščanje infrastrukturnih in drugih objektov, ki so vir EMS, v prostor mora biti izvedeno po načelu previdnosti tako, da bo izpostavljenost prebivalstva zmanjšana na najmanjšo možno mero, da bo vpliv minimalen. Kjer bivajo otroci NIJZ priporoča, naj bo gostota magnetnega polja manj kot 0,3 μT.</p>	<p><i>predvidena optimalna fazna razporeditev dveh sistemov za integralno minimizacijo elektromagnetnega polja. S takšno optimalno fazno razporeditvijo se zmanjšajo tako maksimalne vrednosti 1 m nad tlemi, kot tudi območje na katerem so dosežene mejne vrednosti. Kot izhaja iz Strokovne podlage za okoljsko poročilo za DV 2×110 kV Murska Sobota–Mačkovci med SM16 in SM21, Elektromagnetno sevanje in hrup, VENO 4361, april 2021, je bila minimizacija EMS vključena tudi pri kriterijih za izbiro najboljše variante, tako da je izbrana varianta 3, ki je najbolj ugodna glede na oceno kazalca števila stavb s I. stopnjo varstva pred EMS v varovalnem pasu in površine I. območij varstva pred EMS v varovalnem pasu. Izbrana varianta trase daljnovoda nikjer ne poteka nad stavbnimi objekti I. stopnje varstva pred sevanjem (hiše, vrtci, šole, bolnišnice) in v najmanjši meri križa potencialna I. območja varstva pred EMS. Načelo previdnosti je implementirano že v Uredbi o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju (Uradni list RS 70/96 in 41/04 – ZVO-1; v nadaljnjem besedilu: uredba). Mejna vrednost za magnetno polje na I. območju varstva pred elektromagnetnim sevanjem je tako v Sloveniji 10 μT, v primerjavi z nekaterimi drugimi razvitimi državami (Avstrija, Bolgarija, Češka, Danska, Estonija, Francija, Nemčija, Grčija, Madžarska, Irska, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Norveška, Portugalska, Slovaška in Velika Britanija), kjer je mejna vrednost 100 μT (vir: študija VENO 3551, EIMV, januar 2017). V tem smislu ima Slovenija 10x nižje vrednosti gostote magnetnega polja po že obstoječi uredbi. Uredba izpolnjuje zahtevo o previdnostnem načelu, kar je razvidno iz prvega odstavka 19. člena, ki določa »Pri načrtovanju, gradnji ali rekonstrukciji vira sevanja mora investitor izbrati tehnične rešitve in upoštevati dognanja in rešitve, ki zagotavljajo, da mejne vrednosti niso presežene, in hkrati omogočajo najnižjo tehnično dosegljivo obremenitev okolja zaradi sevanja.«. Varovanje naravnega in življenjskega okolja pred vplivi elektromagnetnega sevanja je z določili uredbe zagotovljeno dvodelno in sicer v fazi načrtovanja in umeščanja daljnovoda ter v fazi obratovanja s prvimi meritvami in z obratovalnim monitoringom. Na obravnavanem odseku med SM 16 in SM 21 ni strnjenih urbanih naselij. Najbližje strnjeno naselje je naselje Puconci, ki je od predlagane variante 3 oddaljeno cca. 260 m (oddaljenost merjena od stanovanjskega objekta Puconci 250). Objekt Puconci 251, kjer se nahaja specialistična zdravstvena dejavnost, od katere se odmika obstoječi daljnovod, je od predlagane variante 3 oddaljen cca. 165 m. Previdnostno načelo je bilo pri načrtovanju umeščanja daljnovoda upoštevano.</i></p>
Elektro inštitut Milan Vidmar je v	Stališče št. 6:

Pripombe in predlogi (del citiranega besedila iz podane pripombe, do katerega je bilo zavzeto stališče):	Stališče k pripombam:
<p>dokumentu »Elaborat povprečne izpostavljenosti okolja EMS« objavljenem v januarju 2017 za potrebe DPN 2x400kV tranzitnega daljnovoda Beričevo-Divača pokazal, kakšne so povprečne obremenitve slovenskih visokoenergetskih daljnovodov in do kje seže vplivno območje EMS v primeru referenčne vrednosti EMS 0,4uT za katero mednarodne študije dokazujejo povečano tveganje za nastanek levkemije pri otrocih. V primeru 60% obremenitve 110 kV daljnovoda naj ta seže do 60 m od osi daljnovoda in ne 15 metrov, kot je predlagano v gradivih postopkov priprave postopka prevlade druge javne koristi in priprave oz. izdaje gradbenega dovoljenja.</p> <p>Med različnimi variantami umeščanja visokoenergetskih daljnovodov je treba izbrati varianto, ki v čim večji meri zagotavlja, da razdalja od osi visokoenergetskega daljnovoda, katerega nazivna napetost je večja od 200 kV, do stanovanjskih stavb strnjenegega naselja, stavb za vzgojo in izobraževanje in stavb za zdravstveno oskrbo, ni manjša kot 150 metrov in v primeru umeščanja visokoenergetskega daljnovoda, katerega nazivna napetost je med 100 kV in 200kV, ni manjša kot 60-100 metrov.</p>	<p>Pripombe se ne upošteva. <i>Na obravnavanem odseku med SM 16 in SM 21 ni strnjenih urbanih naselij. Najbližje strnjeno naselje je naselje Puconci, ki je od predlagane variante 3 oddaljeno cca. 260 m (oddaljenost merjena od stanovanjskega objekta Puconci 250). Objekt Puconci 251, kjer se nahaja specialistična zdravstvena dejavnost, od katere se odmika obstoječi daljnovod, je od predlagane variante 3 oddaljen cca. 165 m.</i></p>
<p>V primerih, ko tehnične in prostorske možnosti omogočajo vkop kablov (110 kV) je potrebno to izbrati kot prednostno varianto umeščanja posameznih delov odsekov visokoenergetskih daljnovodov. Kabliranje 110 kV je pogosta praksa v razviti EU in Švici.</p> <p>Previdnostno načelo torej ne pomeni dokazovanja na osnovi modeliranja, da povprečna vrednost gostote magnetnega pretoka ob predvidenih pogojih obratovanja ne bo presegla neke vrednosti, ampak predvsem pomeni, da v fazi načrtovanja poteka najmočnejših tranzitnih daljnovodov poiščemo prostorske in tehnične rešitve s katerimi tveganje zaradi škodljivih vplivov EMS znižamo na minimalno možno vrednost. To pa konkretno pomeni, da je pri</p>	<p>Stališče št. 7: Pripombe glede kabliranja se ne upošteva. <i>Pojasnilo glede kabliranja je bilo podrobneje obrazloženo že v stališču št. 1. Na obravnavanem odseku med SM 16 in SM 21 ni strnjenih urbanih naselij. Najbližje strnjeno naselje je naselje Puconci, ki je od predlagane variante 3 oddaljeno cca. 260 m. Objekt Puconci 251, kjer se nahaja specialistična zdravstvena dejavnost, od katere se odmika obstoječi daljnovod, je od predlagane variante 3 oddaljen cca. 165 m.</i></p>

<p>Pripombe in predlogi (del citiranega besedila iz podane pripombe, do katerega je bilo zavzeto stališče):</p>	<p>Stališče k pripombam:</p>
<p>načrtovanju tras potrebno najti in izbrati variante, ki se v največji možni meri odmaknejo poseljenim območjem oziroma objektom kjer se dlje časa zadržujejo otroci.</p> <p>Trase daljnovodov so se v preteklosti umeščale po principu tehnično najenostavnejših in ekonomsko najcenejših rešitev s pogostim poseganjem v življenjski prostor ljudi, večkrat neposredno skozi naselja ob neupoštevanju in nezavedanju o možnih negativnih vplivih na ljudi.</p> <p>V primeru novogradenj in nadgradenj s pomembnim povečevanjem prenosnih moči je potrebno v primeri poteka tras visokonapetostnih daljnovodov skozi občutljiva območja strnjene poselitve (npr. Puconci) nameniti posebno pozornost z iskanjem ustreznih prostorskih in tehničnih rešitev, ki v najmanjši možni meri posegajo v bivanjski prostor ljudi.</p>	
<p>Ker je v predloženih dokumentih za celovito presojo vplivov na okolje bistveno bolje analizirano oziroma namenjeno bistveno več pozornosti ostalim dejavnikom varovanja okolja kot pa človekovemu, se dokument o Elektromagnetnem sevanju sklicuje predvsem na prepričevanje in poskušanje dokazovanja neškodljivosti EMS namesto načinu implementacije načela previdnosti v smislu iskanja najoptimalnejših prostorskih in tehničnih rešitev se s popravki na predhodne pripombe ne strinjamo in soglasje k dokumentu na področju EMS - ZAVRAČAMO.</p>	<p>Stališče št. 8: Pripombe se ne upošteva. <i>Previdnostno načelo je bilo pri načrtovanju umeščanja daljnovoda upoštevano. Pojasnilo glede implementacije načela previdnosti je bilo podrobneje obrazloženo že v stališču št. 5.</i> <i>V okviru priprave predmetnega DPN so v celoti izpolnjena priporočila iz smernic Ministrstva za zdravje, ki jih je pripravil Nacionalni inštitut za javno zdravje glede povprečne obremenitve z EMS, zaradi obratovanja obravnavanega daljnovoda.</i></p>
<p>3. KONKRETNE PRIPOMBE, POBUDE IN ZAHTEVE ZEG-a DO POLITIKE PRIPRAVLJAVCEV IN INVESTITORJA /Elektro Maribor/ PRI NAČRTOVANJU TRAS SLOVENSКИH VISOKONAPETOSTNIH DALJNOVODOV IN NA PREDLOŽENA GRADIVA ZA DPN DV Murska Sobota–Mačkovci«</p> <p>- širina varovanega pasu nadzemnega daljnovodnega koridorja predstavlja pas 30 metrov (15 m levo oz. desno od osi) se pri kabliranju 110 kV pa se lahko zmanjša v pas 10 (5+5 m) in s</p>	<p>Stališče št. 9: Podano je stališče glede izvedbe daljnovoda. <i>Pri načrtovanju umeščanja daljnovoda v prostor je bila upoštevana veljavna zakonodaja Republike Slovenije. Pojasnilo glede kabliranja je bilo podrobneje obrazloženo v stališču št. 1.</i></p>

Pripombe in predlogi (del citiranega besedila iz podane pripombe, do katerega je bilo zavzeto stališče):	Stališče k pripombam:
<p>prihrani veliko posegov v naravo, gozdni in kmetijski pas , - postavitve kabliiranja DV bi po naših podatkih (oz. švicarske inštitucije) stala le 70 - 80% načrtovanih sredstev. Manj bi bilo porabe »železja«, posegov v kmetijski in gozdni prostor, skoraj nič sevanja, škode po žledolomih in ohranjena pokrajinska-turistična podoba območja,</p>	
<p>4. VISOKONAPETOSTNO ELEKTRIČNO OMREŽJE</p> <p>Sklicevanje na zastarelo zakonodajo, Uredbo o EMS izpred 25 let (sprejeta 1996) je neetično in neustavno in škodljivo za kvaliteto življenja, bivanja in zdravja ljudi od trasi DV 110 kV Murska Sobota–Mačkovci. Kdo bo predstavljal postavljen DV, če bo prišlo do spremembe naše in EU zakonodaje na področju EMS? Nespoštovanje priporočil EU pri PREVIDNOSTNEM NAČELU je kaznivo dejanje investitorja in ga bomo prijavili pristojnim službam EU. S tem dejanjem bi dosegli odpravo NIMBY, NIMET efekta, nezaupanje v stroko in opravičili izvajanje Ustave RS (72. člen) ter Aarhuske konvencije.</p> <p>ZEG je voljen sodelovati v tej aktivnosti na področju EMS: - upoštevanje PREVIDNOSTNEGA NAČELA je pomembno zaradi kvalitete življenja, bivanja in zdravja ljudi. Veliko število ljudi živi ob daljnovodih v Sloveniji: v pasu 100 metrov (levo in desno cca 20.000), ki so vsakodnevno izpostavljeni EMS - magnetno polje pri prostih vodih-varni odmiki od visoko napetostnih daljnovodih so v razvitih državah EU med 60-100 metrov. Ti odmiki jamčijo gostoto magnetnega toka pri polni obremenitvi.</p>	<p>Stališče št. 10: Podano je stališče. <i>Pri načrtovanju umeščanja daljnovoda v prostor je bila upoštevana veljavna zakonodaja Republike Slovenije. Previdnostno načelo je bilo pri načrtovanju umeščanja daljnovoda upoštevano. Pojasnilo glede implementacije načela previdnosti je bilo podrobneje obrazloženo že v stališču št. 5.</i> <i>Na obravnavanem odseku med SM 16 in SM 21 ni strnjenih urbanih naselij. Najbližje strnjeno naselje je naselje Puconci, ki je od predlagane variante 3 oddaljeno cca. 260 m (oddaljenost merjena od stanovanjskega objekta Puconci 250).</i></p>
<p>5. MOŽNE REŠITVE</p> <p>Ključna načela načrtovanja tras visokoenergetskih daljnovodov: - pri načrtovanju je potrebno najti trase, ki so odmaknjene vsaj 60-100 metrov od šol, vrtcev, bolnišnic in stanovanjskih območij (prva cona varovanja). Ta načela so povzeta po praksah naprednih držav in po dokumentu ELES-a, Študija povezave</p>	<p>Stališče št. 11: Podano je stališče. <i>Pri načrtovanju umeščanja daljnovoda v prostor je bila upoštevana veljavna zakonodaja Republike Slovenije. Na obravnavanem odseku med SM 16 in SM 21 ni strnjenih urbanih naselij. Najbližje strnjeno naselje je naselje Puconci, ki je od predlagane variante 3 oddaljeno cca. 260 m (oddaljenost merjena od stanovanjskega objekta Puconci 250). Pojasnilo glede kabliiranja je bilo podrobneje obrazloženo v stališču št. 1.</i></p>

Pripombe in predlogi (del citiranega besedila iz podane pripombe, do katerega je bilo zavzeto stališče):	Stališče k pripombam:
<p>Okroglo-Udine. V primeru kjer to ni možno je potrebno izvajati podzemno kabliranje ali odkup oz. umik stanovanjskih objektov. Taka bi morala biti implementacija »Načela previdnosti« v slovensko zakonodajo.</p> <p>- Dosedanje vodenje postopkov umeščanja visokoenergetskih daljnovodov v Sloveniji kaže na nespoštovanje tega načela in posledično na kršenje evropskega pravnega reda.</p> <p>- zahtevamo sprejem nove Uredbe o EMS v letu 2022,</p> <p>- izdelavo kart obremenjenih območij z EMS,</p> <p>- spoštovanje primerov dobre prakse o EMS iz razvitih držav EU,</p> <p>- neodvisne (tuje) meritve EMS vseh problematični tras DV,</p> <p>- strokovno neodvisno ozaveščanje javnosti o škodljivosti EMS,</p> <p>- novo ustanoviti neodvisno sestavo FORUMA EMS.</p>	<p><i>Previdnostno načelo je bilo pri načrtovanju umeščanja daljnovoda upoštevano. Pojasnilo glede implementacije načela previdnosti je bilo podrobneje obrazloženo že v stališču št. 5.</i></p>

3.2. PRIPOMBA 2

Pripombe in predlogi:	Stališče k pripombam:
<p>Na javno razgrnjeno gradivo nimajo pripomb in se strinjajo s predlogom najustreznejše variante, torej variante 3.</p> <p>Iz skrajne previdnosti pa opozarjajo, da je varianta 1 nesprejemljiva z vidika vizualne izpostavljenosti, z vidika izgube vrednosti nepremičnine zaradi predvidene izgradnje daljnovoda in pilona/stebra ter zaradi negativnih vplivov EMS na obstoječo dejavnost.</p>	<p>Stališče št. 12: Podano je stališče. <i>Varianta 3, ki je bila vrednotena kot najustreznejša v ŠV, je z vidika vlagatelja pripombe sprejemljiva.</i></p>

Georgi BANGIEV
GENERALNI DIREKTOR
DIREKTORATA ZA PROSTOR,
GRADITEV IN STANOVANJA

Po pooblastilu

Damijan VRANKER
SEKRETAR

mag. Hinko Šolinc
GENERALNI DIREKTOR
DIREKTORATA ZA
ENERGIJO

